

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par Eiropas sociālās uzņēmējdarbības fondiem”

COM(2011) 862 final – 2011/0418 (COD)

(2012/C 229/10)

Ziņotāja: **Ariane RODERT**

Padome 2012. gada 20. janvārī un Eiropas Parlaments 2012. gada 17. janvārī saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 114. pantu nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

“Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par Eiropas sociālās uzņēmējdarbības fondiem”

COM(2011) 862 final – 2011/0418 (COD).

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2012. gada 17. aprīlī.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 481. plenārajā sesijā, kas notika 2012. gada 23. un 24. maijā (23. maija sēdē), ar 194 balsīm par, 1 balsi pret un 9 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1 EESK atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas priekšlikumu Regulai par Eiropas sociālās uzņēmējdarbības fondiem, ar kuru paredzēts regulēt šādu fondu attīstību un panākt skaidrību un drošību visiem dalībniekiem; vienlaikus paredzēts vienkāršot pārrobežu kapitāla piesaistīšanu.

1.2 Sociālie uzņēmumi pārstāv augošu nozari, kas sniedz ievērojamu ieguldījumu stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanā. EESK atzinīgi vērtē to, ka Komisija pievērš uzmanību šai nozarei un vēlas veicināt tās attīstību un izaugsmi.

1.3 Nodrošināt sociāliem uzņēmumiem labākas iespējas piekļūt atbilstošam kapitālam ir prioritārs uzdevums. EESK tomēr vēlas uzsvērt, ka minētā iniciatīva ir tikai viens no daudziem steidzami nepieciešamiem un īpaši pielāgotiem finanšu instrumentiem, kuru attīstīšana ir jāturpina.

1.4 EESK rosina Komisiju neizstrādāt jaunu jēdziena “sociālais uzņēmums” definīciju, bet turpmāk izmantot jau Sociālās uzņēmējdarbības iniciatīvā pieņemto definīciju. Sevišķi svarīgi ir skaidri norādīt un precizēt regulā minētos dažādos gadījumus, kad ir atļauta peļņas sadale īpašniekiem. Tas ir jā dara, lai skaidri norādītu uz sociālo uzņēmumu īpašo pozīciju salīdzinājumā ar uzņēmumiem, kuru mērķis ir tikai peļņas gūšana, un uz fonda darbības virzienu salīdzinājumā ar citiem vairāk tradicionāliem riska kapitāla fondiem.

1.5 EESK uzskata, ka daži no ierosinātajiem pašu kapitāla instrumentiem spēj tikai ierobežotā apmērā ietekmēt ieguldījumus sociālajos uzņēmumos, jo ierosināto ieguldījumu instrumentu struktūra kā priekšnosacījumu izvirza tādas īpašumattie-

cības, kas bieži nav savienojamas ar daudzu sociālo uzņēmumu darbības juridisko formu. Šīm uzņēmumu juridiskajām formām drīzāk ir piemēroti tādi ierosinātie instrumenti kā ilgtermiņa aizņēmums vai arī “jebkāda cita veida dalības” iespēja, un tie būtu jāattīsta tālāk.

1.6 Jāņem vērā arī citas sociālo uzņēmumu īpatnības. Uzmanība jāpievērš tādiem faktoriem kā grūtības saistībā ar ieguldījumu izņemšanu no uzņēmumiem, kas sniedz sociālos pakalpojumus neaizsargātākajām grupām, ietekme uz sociālo uzņēmumu neatkarības pašnovērtējumu, šo uzņēmumu īpašie pārvaldības modeļi, nepieciešamība drīzāk pēc ilgtermiņa nekā īstermiņa ieguldījumiem, kā arī mazākas līdzekļu atgūšanas iespējas.

1.7 Lai paaugstinātu šādu sociālo uzņēmumu fondu efektivitāti, tie jāuzskata par hibrīdkapitāla risinājuma elementu, kas ir vispiemērotākais sociālo uzņēmumu finansējuma veids. Hibrīdkapitālā finansiālais atbalsts tiek apvienots ar “pacietīgiem” ilgtermiņa aizdevumiem un citiem instrumentiem, kuru ilgtermiņu un noturību nodrošina atrašanās valsts īpašumā vai arī valsts izsniegtas garantijas. Jāņem vērā arī kombinācijas ar citām privātā kapitāla formām, piemēram, pabalstiem un dotācijām, tāpat kā piemērotākas dalības formas “portfeļuzņēmumos” (regulā lietotais termins attiecībā uz ieguldījumu objektiem, proti, sociālajiem uzņēmumiem), piemēram, dalība bez balsstiešībām.

1.8 Regulā ierosināts šos jaunus fondus sākotnēji orientēt uz profesionāliem klientiem un finansiāli nodrošinātām privātpersonām, par minimālo ieguldījumu summu nosakot 100 000 *euro*. EESK tomēr vēlas uzsvērt: ilgtermiņā jānodrošina, ka šie fondi, ieviešot drošus nosacījumus, ir pieejami arī mazākiem ieguldītājiem un plašākai sabiedrībai.

1.9 Lielākais izaicinājums šajā priekšlikumā ir saistīts ar nepieciešamību novērtēt portfeļuzņēmumu radīto sociālo ietekmi un ietekmi uz sabiedrību, kā arī sagatavot ziņojumu par šo jautājumu. EESK iesaka sākt ar kopīga pētījuma veikšanu un sadarbošanos ES līmenī, savukārt valstu līmenī, sadarbojoties ar iesaistītajām personām, izstrādāt kritērijus un rādītājus atbilstoši uzņēmumu veidam, darbības virzienam un mērķiem.

1.10 Pēc iespējas ātrāk un balstoties uz plašām un atklātām konsultācijām ar ieinteresētajām personām, proti, kolektīvo ieguldījumu uzņēmumu, ieguldītāju un sociālo uzņēmumu pārstāvjiem, Komisijai būtu jāsteno pilnvaras pieņemt deleģētus tiesību aktus, kuros definēti pamatjēdzieni.

1.11 Jāuzsāk visiem dalībniekiem paredzētas programmas, kas veicina gatavību veikt ieguldījumus, un citādi jācenšas uzlabot veikspēju, lai radītu uzticēšanos un veidotu kopīgas struktūras, kas piemērotas tieši šādiem sociālo uzņēmumu fondiem.

2. Ievads

2.1 Komisija Vienotā tirgus aktā⁽¹⁾ ir apņēmusies īstenot virkni pasākumu sociālo uzņēmumu attīstības un izaugsmes veicināšanai Eiropā. Viens no šādiem pasākumiem ir priekšlikums Eiropas līmeņa tiesiskā ietvara izveidošanai sociālajiem uzņēmumiem, kas arī Sociālās uzņēmējdarbības iniciatīvā minēts kā viens no galvenajiem pasākumiem⁽²⁾.

2.2 Sociālie uzņēmumi pārstāv augošu nozari Eiropas Savienībā, un aplēses liecina, ka sociālie ieguldījumi ātri vien varētu izveidot tirgu, kurš būtu daudz vairāk nekā 100 miljardus *euro* vērts⁽³⁾, un tas skaidri liecina par šīs augošās nozares potenciālu. Šīs nozares izaugsmes un uzplaukuma nodrošināšana būtu vērtīgs ieguldījums stratēģijas "Eiropa 2020" mērķu sasniegšanā. Taču normatīvās prasības ES un valstu līmenī nav izstrādātas tā, lai atvieglotu kapitāla piesaisti šādiem uzņēmumiem. Uz šo aspektu EESK skaidri norādīja izpētes atzinumā "Sociālā uzņēmējdarbība un sociālais uzņēmums" (INT/589)⁽⁴⁾.

2.3 Minētajā priekšlikumā regulai par Eiropas sociālās uzņēmējdarbības fondiem (turpmāk tekstā "regula") ir paredzēti vienoti noteikumi un prasības attiecībā uz kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem, kuri vēlas izmantot nosaukumu "Eiropas sociālās uzņēmējdarbības fonds". Regulā paredzēti noteikumi attiecībā uz šiem fondiem, lai panāktu ieguldītāju uzticību, drošību un uzticēšanos un vienlaikus, uzlabojot privāto ieguldītāju kapitāla piesaistes efektivitāti, veicinātu sociālo uzņēmumu attīstību. Pirms regulas priekšlikuma izstrādes 2011. gadā tika rīkota atklāta apspriešanās, kā arī veikts ietekmes novērtējums.

2.4 Šajā atzinumā aplūkotas prioritārās jomas un sniegti ieteikumi precizējumiem, kurus nepieciešams veikt, lai priekšlikums par Eiropas sociālās uzņēmējdarbības fondiem sasniegtu iecerēto rezultātu.

3. EESK piezīmes par priekšlikumu regulai

3.1 1 nodaļa — Priekšmets, darbības joma un definīcijas

3.1.1 EESK atzinīgi vērtē Komisijas ieceri atbalstīt sociālo uzņēmējdarbību Eiropā un pievērst tai uzmanību, kā arī faktu, ka piekļuve kapitālam attīstības un izaugsmes vajadzībām ir viena no noteiktajām prioritārajām jomām. EESK uzskata, ka priekšlikums var atvieglot privātā kapitāla piesaisti daļai sociālo uzņēmumu. Tā ir vajadzīga iniciatīva līdztekus citiem priekšlikumiem Sociālās uzņēmējdarbības iniciatīvas ietvaros, kurā minēta arī nepieciešamība rast citus finansējuma avotus.

3.1.2 Kapitālam ir izšķiroša nozīme sociālo uzņēmumu izaugsmē un visas nozares attīstībā, taču kapitāla formas dēļ sociālajiem uzņēmumiem, it sevišķi sociālajā ekonomikā, ir īpaši sarežģīti piekļūt atsevišķiem regulā aprakstītajiem kapitāla veidiem. Tāpēc minētā regula uzskatāma par vienu no vairākiem pasākumiem, kas veicami, lai uzlabotu sociālo uzņēmumu piekļuvi attīstības kapitālam.

3.1.3 No regulā minētajiem finanšu instrumentiem (3. panta 1. punkta c) apakšpunkts) galvenā uzmanība jāpievērš aizdevumu instrumentiem, piemēram, aizdevumiem ar zemām procentu likmēm jeb tā dēvētajiem "pacietīgajiem" aizdevumiem (angliski — "*patient capital*"), jo atsevišķi dalībnieki varētu saskarties ar grūtībām pašu kapitāla instrumentu izmantošanā. Daudzi sociālie uzņēmumi Eiropā pieder to dalībniekiem, partneriem, fondiem vai bezpeļņas organizācijām, kas daudzos gadījumos apgrūtina ārēju līdzdalību. Būtu jāuzskata, ka citas, piemērotākas īpašumtiesību formas, kuras dažās dalībvalstīs jau pastāv, piemēram, īpašas un citām personām brīvi nododamas akcijas bez balsstiesībām un dažāda veida parāda instrumenti, ir sociālo uzņēmumu vērtspapīri un citi finanšu aktīvi. Būtu rūpīgāk jāapsver, vai nodokļu atvieglojumi nevar būt viens no ieņēmumu gūšanas modeļa elementiem.

3.1.4 Regulā (3. panta 1. punkta c) apakšpunkta v) daļa) norādot uz ieguldījumu instrumentiem, vairāk uzmanības būtu jāvelta instrumentiem, ko parasti lieto sociālie uzņēmumi un kas ir vairāk piemēroti to īpatnībām, piemēram, kapitāla vērtspapīriem, īpašām finanšu sektora iniciatīvām (kooperatīvās bankas⁽⁵⁾, ētiskās un sociālās bankas⁽⁶⁾, komercbankas ar sociālām programmām⁽⁷⁾), tādiem novatoriskiem instrumentiem kā "*social impact bonds*" (obligācijas, kurām ir sociāla

⁽¹⁾ COM(2011) 206 final.

⁽²⁾ COM(2011) 682 final.

⁽³⁾ Sk. J.P. Morgan "*Impact Investments: An Emerging Asset Class*", 2011. gads.

⁽⁴⁾ OV C 24, 28.1.2012., 1. lpp.

⁽⁵⁾ www.eurocoopbanks.coop.

⁽⁶⁾ www.triodos.be.

⁽⁷⁾ Piem., www.bancaprossima.com, <https://www.unicredit.it/it/chisiamo/per-le-imprese/per-il-non-profit/universo-non-profit.html> un www.ubibanca.com/page/ubi-comunita.

ietekme)⁽⁸⁾, kā arī izdevīgiem risinājumiem, kurus finansē no nodokļiem. Šie un citi finanšu aktīvi var būt daļa no "hibrīdkapitāla", ko parasti lieto sociālie uzņēmumi.

3.1.5 Būtu jāveicina valsts dalība šajos fondos, tostarp, "fondu fondos" vai pensiju fondos, jo tādējādi ieguldījumiem tiktu garantēta ilgtermiņa perspektīva. Vienlaikus EESK norāda, ka ir svarīgi nejaukt valsts dalību šajos fondos ar struktūrfondu līdzekļiem, kuriem ir citi politiski mērķi.

3.1.6 "Kvalificētu portfeļu uzņēmumu" definīcijā, kā regulā tiek dēvēti sociālie uzņēmumi, noteikts, ka gada apgrozījuma maksimālā vērtība ir 50 miljoni *euro* (3. panta d) punkts). Būtu jāapsver iespēja atcelt šo augšējo robežu, jo tā drīzāk kavē attīstības centienus. Turklāt šāda maksimālā vērtība varētu izslēgt arī sociālos uzņēmumus, kas darbojas noteiktās jomās, piemēram, veselības un aprūpes vai sociālo mājokļu jomā.

3.1.7 EESK uzskata, ka ir būtiski, lai tiktu saglabāta tāda sociālās uzņēmējdarbības un sociālo uzņēmumu definīcija, kas atbilst Sociālās uzņēmējdarbības iniciatīvā minētajai definīcijai. Regulā ierosināta mazliet grozīta definīcija, proti, tā dēvētie "kvalificētie portfeļu uzņēmumi" (3. panta 1. punkta d) apakšpunkts). Definīciju atšķirība attiecas uz darbības aprakstu (3. panta 1. punkta d) apakšpunkta i) daļa). EESK uzskata, ka šeit būtu precīzāk jāapraksta uzņēmuma mērķis, jo sociālo uzņēmumu joma ir pietiekami sarežģīta un aptver dažādas darbības.

3.1.8 Saistībā ar peļņu (3. panta 1. punkta d) apakšpunkta ii) daļa) EESK vēlas norādīt uz atzinumu INT/589, kurā skaidri uzsvērts, ka sociālie uzņēmumi "ir pārsvarā bezpeļņas struktūras un pārpalikumus galvenokārt investē atkārtoti nevis sadala privātajiem akcionāriem vai īpašniekiem". Jāprecizē regulā minētais formulējums attiecībā uz to, ka peļņas gūšana ir atļauta un ka to var sadalīt privātajiem akcionāriem un īpašniekiem, tālāk paskaidrojot, ka peļņa jāizmanto uzņēmuma prioritāro sociālo mērķu sasniegšanai un ka attiecībā uz ārkārtīgi retajiem izņēmuma gadījumiem ir jāizstrādā noteikumi, lai nodrošinātu, ka netiek apdraudēta sociālo mērķu sasniegšana. Regulā jāprecizē šī pieeja un ar to saistītie noteikumi, lai regulu nošķirtu no paralēli notiekošā darba saistībā ar regulu par riska kapitāla fondiem, kura attiecas uz maziem un vidējiem uzņēmumiem⁽⁹⁾.

3.1.9 To preču vai pakalpojumu veidu, preču ražošanas vai pakalpojumu sniegšanas metožu un darbības mērķgrupu definīcijas, kurām ir sociāls mērķis (3. panta 1. punkta d) apakšpunkta i) daļa un 3. panta 2. punkts), jāizstrādā kopīgi ar darba grupu, kurā pārstāvēti arī sociālie uzņēmumi. Būtiski, lai

šajā darba grupā būtu atspoguļota Eiropas sociālo uzņēmumu daudzveidība.

3.1.10 Attiecībā uz "kvalificētiem portfeļu uzņēmumiem" būtu piemērojama arī vēl ceturtā prasība, proti, sociālā uzņēmuma likvidēšanas gadījumā tā neto aktīvu lielāko daļu (piemēram, vismaz 60–70 %) nedrīkst sadalīt starp partneriem, akcionāriem, īpašniekiem vai darbiniekiem, bet tā ir jāizmanto sociālas ietekmes mērķiem.

3.1.11 Regula sākotnēji ir orientēta uz profesionāliem klientiem un finansiāli nodrošinātām privātpersonām. Šeit jāpieskaita arī specializētie ieguldītāji, kas pārstāv valsts sektoru un bezpeļņas organizācijas, piemēram, kooperatīvās bankas un komercbankas ar sociālām programmām. EESK tomēr iesaka Komisijai pēc iespējas ātrāk izstrādāt laika grafiku fondu atvēršanai arī visai sabiedrībai, jo šāda veida dalībā arī sabiedrība būtu ļoti ieinteresēta.

3.2 II nodaļa — Nosacījumi nosaukuma "Eiropas sociālās uzņēmējdarbības fonds" izmantošanai

3.2.1 EESK uzskata, ka prasība, lai vismaz 70 % fonda kapitāla nāktu no kvalificētiem portfeļu uzņēmumiem, sākuma posmā ir atbilstoša. Taču, lai vēl vairāk uzsvērtu fonda orientēšanos uz sociālajiem uzņēmumiem, būtu ieteicams arī noteikt, kāda kapitāla klātbūtne nav pieļaujama atlikušajos 30 %. Vienmēr ir jāpieprasa pārbaude par to, vai ir piemērota tādu aktīvu iegāde, kas nav būtiski ieguldījumi (5. panta 1. punkts). Lai stabilizētu fondu, jāveicina stabils ilgtermiņa ieguldījumu, piemēram, valsts obligāciju iegāde. Tā paša iemesla dēļ jāprecizē arī skaidras naudas un tās ekvivalentu definīcija.

3.2.2 Regulai par Eiropas sociālās uzņēmējdarbības fondiem ir daudz kopīga ar Direktīvu par normatīvo un administratīvo aktu koordināciju attiecībā uz pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem (PVKIU direktīva)⁽¹⁰⁾. Skaidri būtu jānorāda gan šo direktīvu līdzības, gan atšķirības. Tas vispirms attiecas uz profesionālo klientu (6. pants), pārvaldnieku darbības (7. pants) un fondu līdzekļu izmantošanas (8. pants) definīcijām. Tā kā sociālie uzņēmumi bieži vien ir mazi vietējā līmeņa uzņēmumi, ir svarīgi, lai tiktu nodrošināti piemēroti apstākļi arī mazu fondu darbībai šajā tirgū. Tāpēc ilgtermiņā būtu jāpārskata minimālais ieguldījumu apmērs (100 000 *euro*) (6. pants).

3.2.3 Būtiski ir ātri apzināt, novērst, pārvarēt un uzraudzīt iespējamus interešu konfliktus, kā arī par tiem informēt. Pirms regulas stāšanās spēkā jāīsteno pasākumi interešu konfliktu novēršanai. Komisijai jau tagad būtu skaidri jānorāda, ko tā vēlas panākt ar šiem pasākumiem (8. panta 5. punkts). Skaidri būtu arī jānorāda, kādi noteikumi piemērojami gadījumā, ja starp portfeļu uzņēmumu un ieguldītājiem un/vai fonda pārvaldniekiem rodas interešu konflikts.

⁽⁸⁾ www.socialfinance.org.uk/sib.

⁽⁹⁾ COM(2011) 860 final.

⁽¹⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/65/EK, 2009. gada 13. jūlijs.

3.2.4 Regula par Eiropas sociālās uzņēmējdarbības fondiem ir ļoti lielā mērā atkarīga no tā, vai iespējams izmērīt sociālo ietekmi un ietekmi uz sabiedrību, kas ir ļoti grūti izdarāms. Šobrīd nav vienas viennozīmīgas metodes, ko varētu vienkārši piemērot apstākļiem, kādos darbojas Eiropas sociālās uzņēmējdarbības fondi. Būtiskāk ir mērīt nevis portfeļu uzņēmumu, bet gan to darbības sociālo ietekmi (gan kvalitāti, gan kvantitatīvi). Tā vietā, lai meklētu **vienu** metodi sociālās ietekmes uzraudzīšanai un novērtēšanai, lietderīgāk būtu izstrādāt ES sistēmu, kuras kritēriji un izmērāmie rādītāji tiktu noteikti valstu līmenī. Komisijai jau tagad būtu skaidri jānorāda, ko tā vēlas panākt, izmērot sociālo ietekmi un ietekmi uz sabiedrību, tāpēc sadarbībā ar sociālajiem uzņēmumiem, pētniekiem un kapitāla ieguldītājiem tā varētu uzsākt pētījumu par dažādajām mērījumu metodēm un uzkrāto pieredzi.

3.2.5 Viens no sociālo uzņēmumu darbības stūrakmeņiem ir to neatkarība. Tāpēc procedūras, kuras fondu pārvaldniekiem saskaņā ar regulu “ir jāizveido [...], lai mērītu un uzraudzītu labvēlīgu sociālo ietekmi”, ir jādefinē precīzāk kā pārvaldnieku pienākums ziņot ieguldītājiem par sociālo ietekmi, lai nodrošinātu, ka kapitāls patiešām tiek ieguldīts sociālās darbības (9. panta 1. un 2. punkts). Nepietiekama skaidrība šai ziņā veicina pārpratumus par fondu pārvaldnieku lomu, tāpēc šis trūkums ir jānovērš. Ne tikai neatbilstoša, bet arī neizpildāma ir prasība, lai sociālo ietekmi vērtētu un uzraudzītu fondu pārvaldnieki, jo tādējādi, no vienas puses, tiktu ierobežota sociālo uzņēmumu neatkarība un, no otras puses, trūkst piemērotu metožu, kas ļautu veikt efektīvus mērījumus un uzraudzību.

3.2.6 Ar mērīšanu saistītās problēmas izpaužas arī noteikumos par gada pārskatu un metodi, kas izmantojama sociālo rezultātu izmērīšanai (12. panta 2.punkta a) apakšpunkts). Būtu jāprecizē, kādā veidā šo pārskatu sagatavošana ir saistīta ar mērījumu tehniskajiem aspektiem, kurus Komisija iecerējusi noteikt.

3.2.7 Gada pārskata sagatavošana turklāt sniedz fondu pārvaldniekiem iespēju izņemt ieguldījumus no portfeļu uzņēmumiem (12. panta 2. punkta b) apakšpunkts). Regulā skaidri jānosaka, kādi noteikumi attiecas uz ieguldījumu izņemšanu no kvalificētiem sociālajiem uzņēmumiem. Ieguldījumus no sociāliem uzņēmumiem, kas sniedz sociālos pakalpojumus neaizsargātām mērķgrupām, šo uzņēmumu īpaši nozīmīgās darbības jomas dēļ nevar izņemt ar tādiem pašiem noteikumiem kā aktīvus no komercuzņēmuma. Ieguldītājiem un fondu pārvaldniekiem ir jāapzinās šāda veida uzņēmumu darbības īpašās pazīmes un līdz ar to arī nozīmība, un jārikojas atbilstoši. Komisijai būtu arī jānorāda, kā būtu jāattiecas pret sekundāro tirgu, ko rada ieguldījumu izņemšana no šādiem uzņēmumiem. Daudziem sociāliem uzņēmumiem, lai paplašinātu darbību, ir vajadzīgi stabili ilgtermiņa ieguldījumi.

3.2.8 Skaidri jānorāda, kāda saistība pastāv starp mērījumu metodēm, kuras Komisijas plāno izstrādāt, un metodi, kas fondu

pārvaldniekiem jāizmanto, izstrādājot pārskatus un sagatavojot informāciju, ko tie nosūta ieguldītājiem (13. panta 1. punkta c) un d) apakšpunkts). Būtiski ir arī definēt to kapitālu, kas nav ieguldījumi kvalificētos portfeļu uzņēmumos, kā arī sniegt informāciju par kritērijiem, pēc kuriem šie ieguldījumi izvēlēti. Regulā jāiekļauj arī noteikumi par to, kādi aktīvi un ieguldījumi nav uzskatāmi par atbilstošiem šai fonda daļai (13. panta 1. punkta e) apakšpunkts). Saistībā ar fonda novērtēšanas procedūru un cenu noteikšanas metodoloģiju (13. panta 1. punkta g) apakšpunkts) EESK norāda, ka ir jāizstrādā modelis, kas būtu tieši piemērots sociālo uzņēmumu veidiem un darbībai.

3.3 III nodaļa — Uzraudzība un administratīvā sadarbība

3.3.1 Noteikumiem par administratīviem pasākumiem un sankcijām, kas piemērojamas minētās regulas noteikumu pārkāpšanas gadījumā, jābūt saskaņotiem visā ES teritorijā. Tāpēc šādi noteikumi jāpieņem ES līmenī, nevis jāatstāj dalībvalstu ziņā (20. panta 2. punkts). Šiem noteikumiem jābūt efektīviem, samērīgiem un preventīviem. Tāpēc līdztekus aizliegumam izmantot nosaukumu “Eiropas sociālās uzņēmējdarbības fonds” jāizstrādā vēl papildu noteikumi, jo iniciatīvas mērķis ir arī radīt uzticību un tādējādi ierobežot nosaukuma neatbilstošu izmantošanu. Būtu jāizstrādā arī aizsardzības mehānismi fonda portfeļu uzņēmumiem, lai tie varētu turpināt darbību arī tad, ja pret fonda pārvaldnieku tiek noteiktas sankcijas.

3.4 IV nodaļa — Pārejas un nobeiguma noteikumi

3.4.1 Regulā vairākās vietās noteikts, ka Komisijai pēc regulas stāšanās spēkā 2013. gadā uz četriem gadiem tiek piešķirtas pilnvaras izstrādāt deleģētus tiesību aktus. Daudzām no šīm pilnvarām ir būtiska nozīme fonda veidošanā, piemēram, attiecībā uz darbības jomu (preces, pakalpojumi un to ražošanas metodes), iespējamo peļņas sadali un interešu konfliktiem. Šādu tiesību aktu izstrādē jāiesaista visas ieinteresētās personas, proti, kolektīvo ieguldījumu uzņēmumi, ieguldītāji un sociālie uzņēmumi. Šajā procesā nozīmīga loma var būt Sociālās uzņēmējdarbības iniciatīvā minētajai “ieinteresēto personu grupai”.

4. Citas piezīmes

4.1 Minētās regulas ietekme ir pastāvīgi jānovērtē, lai nodrošinātu, ka sociālo uzņēmumu (kas bieži vien pārstāv sociālo ekonomiku) galvenās mērķgrupas patiešām gūst labāku piekļuvi atbilstošam kapitālam. Ar sociālajiem uzņēmumiem un sociālo ekonomiku saistītajā darbībā EESK katru gadu pievērsīs uzmanību šim jautājumam.

4.2 Tā kā sociālo fondu jēdziens plašākā nozīmē (privāti vai valsts fondi) lielākajā daļā dalībvalstu ir nepazīstams un salīdzinoši ierobežots, būtu jāizstrādā stratēģija, lai palielinātu informētību par šiem fondiem. Daudzās Eiropas valstīs nepastāv šādi fondi, savukārt tajās valstīs, kurās tādi darbojas, tie plašākā

sabiedrībā nav īpaši pazīstami. Šai sakarā Komisijai ir ievērojama loma, jo tā varētu apkopot un izplatīt zināšanas par šiem novatoriskajiem un efektīvajiem instrumentiem, kas sekmē Eiropas sociālo uzņēmumu izaugsmi un darbības paplašināšanu.

4.3 Nepieciešams arī atbalsts un programmas ieguldījumu gatavības un veikspējas uzlabošanai (attiecībā uz struktūru un izpratni), kas orientētas uz visām iesaistītajām personām — ieguldītājiem, fondu pārvaldniekiem un portfeļuzņēmumiem — gan ES, gan dalībvalstu līmenī. Šai sakarā ievērojama loma ir “finanšu starpniekiem”, kuri jau eksistē vairākās dalībvalstīs, un tāpēc būtu jāveicina to attīstība. Jāpiemin arī fakts, ka

ieguldījumi sociālajos uzņēmumos vairākos aspektos uzskatāmi par zema riska ieguldījumiem ⁽¹¹⁾, un tas šajās programmās būtu jāuzsver.

4.4 Regulā iekļautas ļoti daudzas nepareizas norādes uz sociālo uzņēmumu “akcionāriem”, radot priekšstatu, ka publiskas akciju sabiedrības ir visizplatītākā sociālo uzņēmumu juridiskā forma. Tas neatbilst patiesībai un var būt maldinoši. Pareizi būtu lietot jēdzienu “biedri” vai “partneri” sociālos uzņēmumos, kas galvenokārt ir kooperatīvi, apvienības, fondi un sabiedrības ar ierobežotu atbildību (kurām nav akciju, bet gan sociālās līdzdalības daļas un sociālie dalībnieki).

Briselē, 2012. gada 23. maijā

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Staffan NILSSON*

⁽¹¹⁾ *Banca d'Italia* dati liecina, ka 2011. gadā bezpeļņas organizāciju saistību neizpildes rādītājs bija 4,3 %, kas ir ievērojami zemāks nekā visu nozaru saistību neizpildes vidējais rādītājs (5,4 %), ar finansēm nesaistīto uzņēmumu saistību neizpildes rādītājs (7,9 %) un mikrouzņēmumu saistību neizpildes rādītājs (10,3 %). Turklāt kooperatīvās bankas norāda, ka bezpeļņas organizāciju saistību neizpildes rādītājs ir tikai 0,6 % (avots: *Federcasse*, Itālijas kooperatīvo banku nacionālā apvienība).